

El Diacrític | | Actualitzat el 21/03/2022 a les 21:08

Tenir por de les estrelles

«Han convertit els refugiats, els ferits i els morts en peons d'una partida macabra. Comercien amb el dolor, la desesperació, la por. Però també compten amb la nostra inèrcia i el nostre cansament» | «Han prohibit els pensaments. Però, tanmateix, la remor persisteix. L'hauem de fer sentir»

Infants ucraïnesos que fugen de la guerra arribant a l'estació de Przemyśl, a Polònia | Mirek Pruchnicki

Entre el munt d'informacions i desinformacions de la guerra a Ucraïna, aquests dies, aquesta em va fer un mal agut i directe al cor: explicava el cas d'un nen que, després dels bombardejos, tenia por de les estrelles, perquè es pensava que eren avions.

No sé si aquest nen, quan sigui gran, ens podrà perdonar mai.

La complexitat de les desinformacions és tal, que hi ha el perill de no voler saber-ne res i pensar, d'una manera simplista: no hi ha ni bons ni dolents, ens enganyen tots. No hi ha res a fer.

Però el patiment i les morts són ben reals. No ens pot guanyar la indiferència.

Aquests dies núvols en què la primavera va florint sense l'esclat dels dies de sol, som a casa i potser ens guanya la tristesa de veure com uns quants manaires sense escrúpols es reparteixen el món com si fos un tauler d'escacs. Mouen quantitats de diners ingents i immorals. Han convertit els refugiats, els ferits i els morts en peons d'una partida macabra. Comercien amb el dolor, la desesperació, la por. Però també compten amb la nostra inèrcia i el nostre cansament. Doncs, no ens pot guanyar la indiferència.

Des de les nostres cases que semblen segures però que poden caure com un castell de cartes, veiem imatges televisades d'un èxode que no ens sembla real. Però el patiment del desarrelament i de les morts i la destrucció que han deixat enrere és tan gran que omple de núvols el cel i ens arrossega, per poc que hi pensem, cap a una marea d'impotència i de tristor.

I això és només la punta d'un iceberg que no veiem. Perquè és ben sabut que l'acollida a la frontera nord no és la mateixa que a la frontera sud, on els qui salten la tanca (és un dir: els qui deixen la pell a les filferades) són rebuts amb cops de porra i a puntades de peu.

A la frontera mateixa d'Ucraïna amb Polònia, d'on acaba d'arribar el fotoperiodista Marc Sanyé, les diferències també són evidents: «A Shehyni, a l'altra banda de la frontera entre Polònia i Ucraïna, hi ha dues cues per creuar aquesta frontera i entrar a Polònia. Una cua per als ucraïnesos, que aconsegueixen passar força ràpidament, potser en una mitja hora o menys, i una cua per a la resta de nacionalitats i colors de pell. Aquests poden trigar dies a travessar-la.» És un fet, no una valoració del dolor i l'angoixa de cadascun dels refugiats.

Hi ha més guerres, silenciades. Sempre. Mercats de les armes i de l'horror. Tenim el cor tan ple de llàgrimes no plorades, que ens sembla que no ens hi cap res més.

Però no ens pot guanyar aquest silenci de plom.

La guerra és aquí mateix o una mica més enllà, però tant és: són persones com nosaltres, les abatudes quan només volien comprar el pa. Les que viuen als soterranis de la por o les qui ni tan sols tenen soterranis on fugir de la barbàrie.

Pensar-hi fa mal. Però si ni tan sols hi volem pensar serem peons al tauler d'escacs de la guerra televisada i de les guerres ignorades.

A Rússia, detenen un home que portava una pancarta en blanc. La repressió ja no és només contra les paraules, sinó contra els pensaments. Com deia el nostre enyorat Miquel Martí i Pol:

Aquesta remor que se sent no és de paraules.
Han prohibit les paraules
perquè no posin en perill
la fràgil immobilitat de l'aire.
Aquesta remor que se sent no és de pensaments.
han estat prohibits perquè no engendrin
la necessitat de parlar
i sobrevingui, inevitable, la catàstrofe.

Com deia, la complexitat de les desinformacions és tal, que hi ha el perill de no voler saber-ne res i pensar que no hi ha res a dir, res a fer. A Ucraïna hi ha agressors i agredits, cert, però no crec que els morts per míssils russos siguin diferents dels morts per míssils ucraïnesos. No crec que les armes, ni que siguin defensives, portin a la pau.

I els desertors que no volen lluitar amb les armes no són ben acollits per les autoritats espanyoles.

No queda tan lluny aquella guerra de l'Iraq en què els nois catalans que feien el servei militar eren enviats a la guerra de veritat i fugien dels barcos a Cartagena. Els vam haver d'amagar i protegir. Doncs, hauríem de fer el mateix amb els nois russos que estaven fent «maniobres» i que de cop es veuen obligats a matar de debò i en volen fugir, també. O els nois ucraïnesos que hi estan contra la seva voluntat.

Mentrestant, els militars espanyols ja parlen obertament de reinstaurar els servei militar obligatori, que tanta presó va costar abolir.

Si ens deixem portar pel desànim i el silenci, estarem al costat dels senyors de la guerra. I en patirem conseqüències més greus que no pas no trobar oli de gira-sol als supermercats.

Han prohibit els pensaments. Però, tanmateix, la remor persisteix. L'haurem de fer sentir.